

Q.P. Code 03195**[Time: 2:30 Hours]****[Marks:75]**

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All questions are compulsory.
 2. Each question carries 15 marks.
 3. Use of simple calculator is allowed.
 4. Graph papers will be supplied on request.
 5. Attach the graph paper inside the answer-book.

Q.1 Attempt any **two** of the following.

- a) Explain the nature and scope of social research.
- b) Explain the role of objectivity in social sciences research.
- c) What are the major difficulties in the area of economic research?

Q.2 Attempt any **two** of the following.

- a) How is the research problem formulated?
- b) What are the criteria for selection of a research problem?
- c) Describe exploratory and diagnostic research designs.

Q.3 Attempt any **two** of the following.

- a) Explain 'Interview' method of primary data collection.
- b) What are the merits and demerits of sampling method?
- c) Describe non-probability sampling methods.

Q.4 Attempt any **two** of the following.

- a) Draw greater than cumulative frequency curve /ogive.

Marks	0-10	10-20	20-30	30-40	40-50
No. of students	8	15	29	22	6

- b) Calculate Quartile Deviation (QD) for the following data.

Income (00 Rs.)	0-5	5-10	10-15	15-20	20-25	25-30
No. of families	5	10	15	8	7	5

- c) Calculate coefficient of variation (CV) for the following data.

Life in years	0-2	2-4	4-6	6-8	8-10	10-12
No. of refrigerators	2	7	12	19	9	1

Q.5 Write short notes on any **three** of the following.

- a) Basic assumptions of research.
- b) Experimental research design.
- c) Essentials of a good sampling.
- d) Merits and demerits of arithmetic mean.
- e) Tabulation.

Q.P. Code 03195

मराठी रूपांतर

[वेळ: २:३० तास]

[गुण: ७५]

- N.B:
1. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 2. प्रत्येक प्रश्नाला १५ गुण आहेत.
 3. साधा कॅलक्युलेटर वापरण्यास परवानगी आहे.
 4. विनंतीवरून आलेखपत्र देण्यात येतील.
 5. आलेखपत्र उत्तरपत्रिकेत बांधावे.

प्रश्न.१ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ) सामाजिक संशोधनाचे स्वरूप आणि व्याप्ती स्पष्ट करा.
- ब) सामाजिक शास्त्राच्या संशोधनातील वस्तूनिष्ठतेची भूमिका स्पष्ट करा.
- क) आर्थिक संशोधन क्षेत्रातील मुख्य अडचणी कोणत्या आहेत?

प्रश्न.२ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ) संशोधन समस्येची मांडणी कशी केली जाते?
- ब) संशोधन समस्या निवडीचे निकष कोणते आहेत?
- क) परिचयात्मक आणि निदानात्मक संशोधन आराखड्यांचे वर्णन करा.

प्रश्न.३ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ) प्राथमिक तथ्य संकलनाची मुलाखत पद्धत स्पष्ट करा.
- ब) नमुना पद्धतीचे गुण-दोष कोणते आहेत?
- क) गैरसंभाव्यता नमुना निवड पद्धतीचे वर्णन करा.

प्रश्न.४ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ) पेक्षा जास्त संचित वारंवारिता वक्र काढा.

गुण	०-१०	१०-२०	२०-३०	३०-४०	४०-५०
विद्यार्थी संख्या	८	१५	२९	२२	६

- ब) खालील माहितीवरून चतुर्थक विचलन (QD) काढा.

उत्पन्न (०० रु.)	०-५	५-१०	१०-१५	१५-२०	२०-२५	२५-३०
कुटुंब संख्या	५	१०	१५	८	७	५

- क) खालील माहितीवरून विचलनाचा सहगुणक (C.V) काढा.

आयुष्य (वर्षे)	०-२	२-४	४-६	६-८	८-१०	१०-१२
शितकपाट संख्या	२	७	१२	१९	९	१

Q.P. Code 03195

प्रश्न.५ टिपा लिहा. (कोणतेही तीन)

- अ) संशोधनाची मुलभूत गृहीतके
- ब) प्रयोगात्मक संशोधन आराखडा
- क) चांगल्या नमुना निवडीसाठीच्या आवश्यक गोष्टी / निकष
- ड) गणितीय मध्याचे गुण आणि दोष
- इ) सारणीकरण